

Ένα χειρουργείο για την ζούγκλα Λακαντόνα – Καμπάνια αλληλεγγύης στην αυτόνομη υγεία των Ζαπατίστας

«Δεν μπορείς να σκεφτείς την υγεία χωρίς να σκεφτείς το ποτάμι»

«Δεν μπορείς να σκεφτείς για την υγεία εάν δεν σκεφτείς τη μάνα γη. Αν αυτή δεν είναι υγιής, δεν υπάρχει υγεία. Έτσι, ξεκινάμε από εκεί, να γιατρέψουμε τη μάνα γη, να της αφαιρέσουμε τον πόνο, τις πληγές, την κούραση και την αρρώστια που κάποιοι λίγοι επέβαλαν στο σώμα της με χημικά, με λιπάσματα, βιάζοντάς την για να βγάλουν περισσότερα κέρδη. Και λοιπόν... αυτό το ονομάζουμε "πρόληψη". Και αυτό είναι υγεία, όχι μόνο η θεραπεία με χάπια και φάρμακα...» (από μια συζήτηση με έναν σύντροφο λειτουργό υγείας, το 2008, στο καρακόλ του Οβεντίκ).

Τι είναι η Καμπάνια «Ένα χειρουργείο στη ζούγκλα Λακαντόνα»;

Η Καμπάνια ξεκίνησε από το Δίκτυο Europa Zapatista, ένα δίκτυο ευρωπαϊκών οργανώσεων, συλλογικοτήτων και ομάδων που είναι αλληλέγγυες με τις αυτόνομες εξεγερμένες ζαπατιστικές κοινότητες στη ζούγκλα Λακαντόνα και στα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού, στην πολιτεία Τσιάπας.

Οι στόχοι της είναι:

— Να εξασφαλίσει τα απαραίτητα για τον εξοπλισμό χειρουργικών αιθουσών στις ζαπατιστικές κλινικές και νοσοκομεία.

– Να διαδώσει τον αγώνα των ζαπατίστας για ολιστική υγεία για τους ιθαγενείς λαούς της Τσιάπας.

– Να γνωστοποιήσει τις πραγματικότητες, τις δυσκολίες και τα

επιτεύγματα της οικοδόμησης αυτόνομου συστήματος υγείας, ανεξάρτητου από τις κυβερνήσεις, τις χρηματοδοτήσεις τους και τις πολιτικές τους.

Γιατί στην Τσιάπας;

Την 1η Ιανουαρίου 1994, οι ιθαγενείς λαοί της Τσιάπας στο νοτιοανατολικό Μεξικό ξεσηκώθηκαν ενάντια σε αιώνες καταπίεσης, ρατσισμού και βίας από τη μεξικανική κυβέρνηση. Από τότε στην Τσιάπας διεξάγεται ένας αμείλικτος πόλεμος.

Στη μία πλευρά αυτού του πολέμου βρίσκονται οι μεξικανικές κυβερνήσεις, ο ομοσπονδιακός στρατός, οι πολυάριθμες συμμορίες παραστρατιωτικών και ναρκεμπόρων, οι τσιφλικάδες και οι πολυεθνικές που θέλουν να λεηλατήσουν τον πλούτο της περιοχής (η Τσιάπας είναι μια από τις πλουσιότερες πολιτείες του Μεξικού).

Από την άλλη πλευρά βρίσκονται οι εξεγερμένες **ζαπατιστικές κοινότητες** που αγωνίζονται να οικοδομήσουν την καθημερινότητά τους σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες τους, με σεβασμό στη φύση, τη μητέρα γη, τη ζωή και τον άνθρωπο. Ενάντια στον πόλεμο οικοδομούν μια κουλτούρα αντίστασης στην καπιταλιστική βαρβαρότητα. Χτίζουν καθημερινά το δικό τους σύστημα παραγωγής, τους δικούς τους τρόπους καλλιέργειας και διανομής των προϊόντων τους, το δικό τους σύστημα εκπαίδευσης, το δικό τους σύστημα υγείας.

Και γιατί να στηρίξουμε τους ιθαγενείς της ζούγκλας Λακαντόνα;

Ανάγκες για σχολεία, νοσοκομεία και γενικά βοήθεια υπάρχουν σε όλο τον κόσμο και αυξάνονται καθημερινά. Φτωχοί υπάρχουν σε όλο τον κόσμο. Γεννιούνται και δημιουργούνται καθημερινά όλο και περισσότεροι στην κοινωνία της βαρβαρότητας του κεφαλαίου που ζούμε. Ιθαγενείς –εντελώς ξεχασμένοι– υπάρχουν επίσης παντού. Και σχεδόν πάντα αντιμετωπίζονται σαν εξωτικά περίεργα φαινόμενα προς ανθρωπολογική παρατήρηση. Ή είναι άορατοι και

«ανύπαρκτοι» για την κοινωνία της ομογενοποίησης και της εκμηδένισης της διαφορετικότητας.

Το Δίκτυο Europa Zapatista δεν είναι ένα ανθρωπιστικό σωματείο

Δεν βοηθά τους φτωχούς –ιθαγενείς ή μη– με τα περισσεύματα των πλουσίων, με αντάλλαγμα την απενοχοποίηση των τελευταίων. Δεν είναι μια πολιτιστική ομάδα που προσπαθεί να βοηθήσει στη διατήρηση των παραδόσεων των ιθαγενών, όταν οι ίδιοι αδυνατούν να παραμείνουν στη ζωή.

Το Δίκτυο στηρίζει τους ιθαγενείς ζαπατίστας της Τσιιάπας επειδή αυτοί οι ιθαγενείς εξεγέρθηκαν. Επειδή φώναξαν «Φτάνει πια!» στη μιζέρια, τον εξευτελισμό και την καταπίεση.

Επειδή δοκιμάζουν την εφαρμογή του συλλογικού τους οράματος «εδώ και τώρα».

Επειδή τολμούν να ελπίζουν και επειδή ξέρουν να σιωπούν χωρίς να παύουν να αντιστέκονται.

Γιατί έχουν τη δύναμη να περιμένουν χωρίς να υποχωρούν, να μαθαίνουν από τα λάθη τους, να αμφισβητούν ακόμα και τις παραδόσεις τους, όσο κι αν επιθυμούν τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης.

Και περισσότερο από αυτό: Επειδή οι εξεγερμένοι ιθαγενείς στα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού μας δίδαξαν τι σημαίνει αξιοπρέπεια, τι σημαίνει ο αγώνας για ζωή. Μας ενέπνευσαν και συνεχίζουν να μας εμπνέουν να προσπαθούμε να χτίσουμε και εδώ, στις γεωγραφίες μας, ένα «εμείς».

Ονομάζουμε αυτή τη μορφή δράσης, αυτή τη μορφή αλληλοϋποστήριξης: πολιτική της αλληλεγγύης στην πράξη. Και είναι η απάντησή μας, ως Δίκτυο Europa Zapatista, στο ερώτημα «Γιατί στην Τσιιάπας;»

Γιατί χειρουργείο;

Την εποχή της ένοπλης εξέγερσης των ζαπατίστας το 1994, ο θάνατος και η φτώχεια ήταν καταστροφικά για τα παιδιά των ιθαγενικών κοινοτήτων της Τσιιάπας. Οι λεγόμενες ασθένειες της φτώχειας, όπως εντερικές, αναπνευστικές και επιδημικές λοιμώξεις, ο παιδικός υποσιτισμός, ο πυρετός και η διάρροια ήταν η καθημερινότητα των παιδιών, πολλά από τα οποία πέθαιναν λόγω έλλειψης ιατρικής περίθαλψης, ενώ το προσδόκιμο ζωής κατά τον τοκετό ήταν από τα χαμηλότερα στο Μεξικό.

Η περίπτωση της Πατρίτσια, ενός κοριτσιού πέντε χρονών, είναι παραδειγματική. Αφηγείται ο Εξεγερμένος Υποδιοικητής Μάρκος:

«... εκείνη τη νύχτα ήρθε να με βρει ο σύντροφος Σαμουέλ, το κοριτσάκι του ήταν πολύ άσχημα. Φτάσαμε σπίτι του να τη δούμε, ψηνόταν στον πυρετό. Δεν είχαμε ούτε καν θερμόμετρο να δούμε τι πυρετό είχε, δεν ξέραμε καν τι είχε. Το μόνο που μπορέσαμε να κάνουμε ήταν να την βάλουμε στο ποτάμι, έτσι όπως ήταν, ντυμένη, μήπως και της πέσει ο πυρετός. Κι όταν γυρνάγαμε απ' το ποτάμι στο σπίτι, τα ρούχα της είχαν κιόλας στεγνώσει, τόσο ψηλός ήταν ο πυρετός. Άντεξε λίγες μόνο ώρες και μετά πέθανε... Μου πέθανε στα χέρια, για να το πω έτσι χωρίς περιστροφές. Και σαν την Πατρίτσια υπήρξε μια ολόκληρη γενιά κοριτσιών και αγοριών, μικρότερων από πέντε, που ξέμειναν στο δρόμο. Παράλογα, από αρρώστιες ιάσιμες που μπορούσαν να θεραπευτούν με οποιοδήποτε σκεύασμα...» (Γουαδαλούπε Τεπεγιάκ, 15 Φεβρουαρίου του 2006).

Και ήταν γι' αυτό που, πρώτες οι γυναίκες ζαπατίστας, αποφάσισαν να πάρουν τα όπλα. Για να χτίσουν μια ζωή για τα παιδιά τους. Για να χτίσουν υγεία, εκπαίδευση και ζωή για όλα τα παιδιά των ιθαγενών.

Το αυτόνομο σύστημα υγείας

Σε αυτά τα τριάντα χρόνια οι ζαπατίστας κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα σύστημα υγείας, εντελώς ανεξάρτητο από κάθε κυβερνητικό έλεγχο ή χρηματοδότηση. Έχουν αναπτύξει τις δικές

τους αυτόνομες μορφές και δομές και έχουν καταφέρει να ασκήσουν κοινοτική και ολιστική υγεία σε διάφορα επίπεδα.

- Υπάρχουν επιτροπές υγείας σε όλες τις ζαπατιστικές ζώνες και κοινότητες. Το έργο τους είναι να υποστηρίζουν τους λειτουργούς υγείας, να προμηθεύονται φάρμακα και να οργανώνουν την εκπαίδευση.
- Χιλιάδες λειτουργοί υγείας έχουν εκπαιδευτεί (με τη στήριξη των ηλικιωμένων αλλά και με την υποστήριξη αλληλέγγυων γιατρών) και εργάζονται σε κάθε κοινότητα, χωρίς μισθό, στρατευμένοι στην υπηρεσία των κοινοτήτων τους.
- Υπάρχουν κέντρα υγείας και πρωτοβάθμιας φροντίδας σε όλες τις εξεγερμένες κοινότητες.
- Έχουν φτιάξει φαρμακεία και μικροκλινικές στα κεφαλοχώρια κάθε ζαπατιστικής ζώνης, καθώς και κλινικές στα καρακόλ (με χώρους κλινικών μελετών, οφθαλμολογίας, οδοντιατρικής περίθαλψης, γυναικολογίας κ.λπ.), όπου χιλιάδες ιθαγενείς ζαπατίστας και μη ζαπατίστας προσέρχονται και λαμβάνουν ιατρική περίθαλψη.
- Δίνουν μεγάλη σημασία στην πρόληψη, αναπτύσσοντας εκστρατείες εμβολιασμού και προσπαθώντας να βελτιώσουν τη διατροφή και την υγιεινή. Με άλλα λόγια, επικεντρώνονται στην αλλαγή των συνηθειών του πληθυσμού.
- Έχουν αφιερώσει όλες τους τις δυνάμεις για την ανάκτηση της γνώσης παραδοσιακών πρακτικών και θεραπειών. Στην πραγματικότητα, σήμερα, χρησιμοποιείται ένα μείγμα δυτικών και παραδοσιακών φαρμάκων και μεθόδων για τη θεραπεία των ασθενών. Η χρήση των φαρμακευτικών φυτών, πέρα από την εξυπηρέτηση της θεραπείας, θεωρείται και ως παράγοντας αυτονομίας, διότι μειώνει την εξάρτηση από τις φαρμακευτικές εταιρείες.
- Έχουν καταβάλλει titάνιες προσπάθειες για τη μείωση της βρεφικής θνησιμότητας και της θνησιμότητας κατά τη διάρκεια του τοκετού. Σήμερα, υπάρχουν μαίες σε κάθε κοινότητα και η βρεφική θνησιμότητα στις αυτόνομες κοινότητες αποτελεί παρελθόν.

Παρ' όλα αυτά τα επιτεύγματα, υπάρχει πάντα έλλειψη υλικών, χρημάτων και εξοπλισμού. Οι ζαπατίστας ζουν σε έναν διαρκή πόλεμο και η οικονομία της αντίστασης δεν μπορεί πάντα να καλύψει όλες τις ανάγκες σε ευαίσθητους τομείς όπως η υγεία. Σήμερα έχουν ήδη σημειώσει πρόοδο στην κατασκευή κτιρίων και υποδομών για τη δημιουργία κλινικών με χειρουργεία και βρίσκονται στη διαδικασία εκπαίδευσης. Και θέλουν να κάνουν ένα βήμα ακόμα: «Χρειαζόμαστε να εξοπλίσουμε διάφορες αίθουσες χειρουργείων. Υπάρχουν οι αδελφικά προσφερόμενοι "μαχαιρομπήχτες" (χειρουργοί), υπάρχουν οι υποψήφιοι χειρουργοί, υπάρχουν οι χώροι για να τα κατασκευάσουμε, υπάρχουν οι νέοι και οι νέες που είναι πρόθυμοι να μάθουν. Το μόνο που λείπει είναι ο εξοπλισμός...» (Υστερόγραφο στο ανακοινωθέν *Μια Εξαιρετική Ιδέα*: <https://shorturl.at/euQbQ>).

Αυτό το βήμα είναι που θέλουμε να στηρίξουμε. Η ελληνική ομάδα Calendario Zapatista συμμετέχει ενεργά σε αυτήν την καμπάνια αλληλεγγύης.

Πώς μπορείτε να στηρίξετε την Καμπάνια «Ένα χειρουργείο στη ζούγκλα Λακαντόνα»:

- Οργανώνοντας εκδηλώσεις και δημόσιες παρουσιάσεις της Καμπάνιας.
- Ενημερώνοντας άτομα και συλλογικότητες που μπορεί να ενδιαφέρονται.
- Διαδίδοντας τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητες του Δικτύου Europa Zapatista.
- Επικοινωνώντας μαζί μας μέσω email: calendariozapatista@gmail.com

Ομάδα Calendario Zapatista

